
IETS OVER ZELFVERTROUWEN.

Selbstvertrauen ist Vertrauen auf Gott.
ARNIN.

ER is een innerlijke kracht in den mensch die we zelfvertrouwen noemen. 't Is het veilig gevoel van zekerheid op iets dat onze trouw waard is of schijnt waard te zijn, want wie dieper ziet onderscheidt tweërlei soort zelfvertrouwen.

We zien het als een natuurwet gebeuren dat de geest van een kind geleidelijk van de moeder afgroeit, zooals een bloem van de aarde omhóóg groeit en zich ontwikkelt tot vormen en kleuren die reeds te voren bepaald werden. Daardoor ontstaat de wilsuïting en wilsonwikkeling waaruit zelfstandigheidsbesef geboren wordt.

Of dat zelfstandigheidsbesef ontwikkeld wordt hangt van verschillende factoren af; de kennis der elementaire eigenschappen van de kinderziel van hen die opvoeden, de goede of verkeerde invloed die uitgeoefend wordt en wie iets kent van het werk in opvoedingsgestichten, weet dat de omstandigheden en de omgeving van een kind, een der grondoorzaken kan zijn.

Soms wordt het aangeboren zelfstandigheidsbesef zóó aangekweekt dat het uitgroeit tot een zelfvertrouwen dat eindigt in zelfoverschatting.

Ook het tegenovergestelde gebeurt maar al te vaak als in de kinderjaren een aangeboren schuchterheid der kinderziel wordt vergróót door vrees voor menschen en gebrek aan vertrouwen in het kunnen van het kind. Het zelfstandigheidsbesef ontstaat dan niet eens, want elke wilsuïting wordt verbroken of verbogen, waardoor slapheid of onzekerheid een noodzakelijk gevolg is. Schijnbaar gehoorzaamt zoo'n kind, maar in werkelijkheid is het een slappe lijdelijkheid, een soort berusten in de macht van den sterkste die voor gehoorzaamheid wordt aangezien. En het schadelijke gevolg daarvan is, dat het kind zich onnatuurlijk lang afhankelijk gevoelt van de overheerschende kracht en inplaats van groot en sterk voor 't Leven te worden, wél grooter maar ook steeds zwakker voor 't komende Leven wordt.

Peter Rosegger zegt: „'t Kind is een boek waaruit wij lezen en waarin wij schrijven moeten. De persoonlijke eigenaardigheid moet in aanmerking genomen worden.... met haar kern — is die ontdekt — moeten we rekening houden.... Eén slijpsteen deugt niet voor alle menschen”.

De persoonlijkheid van het kind moet worden gekend, geëerbiedigd en beschermd wanneer dat noodig is. Anders is er kans dat het jeugdleven één lang onbegrepen zijn is, want de meeste verlegen kinderen kunnen er de woorden niet voor

vinden om uit te drukken welke vage gevoelens bijna onbewust een snaar doen trillen in hun kleine maar meestal zeer gevoelige kinderzielen.

Hoe heel anders staan zij, na voltooiden groei van hun kinderziel, tegenover het dreigende leven rondom hen, dan de zelfbewuste typen die van jongsaf zich overal wisten te handhaven door krachtdadige wilsuïting, durf, brutaliteit en ook wel door geraffineerdheid.

Die psychische verschillen hebben immers onberekenbare gevolgen — vooral in het maatschappelijk leven.

Het type zonder 't noodige zelfstandigheidsbesef zal door gebrek aan zelfvertrouwen héél wat moeite en strijd moeten doormaken om te komen tot ontdekking van een zelfkracht — die toch in kern aanwezig is.

Het type met zelfstandigheidsbesef zal door zelfvertrouwen zich gemakkelijk handhaven, zal zelfs in de oogen van hen die oppervlakkig zien, dikwijls de persoonlijkheid kunnen vergrooten, maar ook héél sterk wordt dan het gevaar dat dit zelfvertrouwen de zelfkracht doet overschatten en doet ontaarden tot onvoorwaardelijk steunen op eigen macht.

En al lijkt het soms anders, tòch leert de levenswerkelijkheid dat alle eigen macht tenslotte gebroken wordt.

't Was zelfvertrouwen dat Napoleon met zijn leger in Rusland bracht ... maar zijn macht werd verbroken door omstandigheden waarop hij niet gerekend had.

Evenzoo ging het de Duitschers die in 1914 vol zelfvertrouwen uittrokken en tot diep in Frankrijk doordrongen, maar tenslotte moesten terugtrekken omdat de innerlijke kracht van het leger verbroken werd door invloeden van buitenaf die als 't ware een psychische „infectie” veroorzaakten en alle zelfkracht verlamden.

Ook het individu zal, in het maatschappelijk leven strevende in eigen kracht, bij een ander doel uitkomen dan hij zich voorstelde, want de eigen kracht zal eenmaal uitgeput raken en de moeilijkheden — die er altijd zijn of komen — zullen dan niet te aanvaarden en nóg minder te overwinnen zijn.

Zoo zijn er ook, vooral jonge menschen met een verbazingwekkend zelfvertrouwen dat oogen-schijnlijk te benijden is voor menschen zonder de noodige levensduur.

Om een beeld uit dezen tijd te noemen dit:

---

een ontwikkeld jongmensch durfde beweren dat hij alles kon beheerschen — behalve ziekte en dood. Er werd natuurlijk wat spottend om gelachen en allerlei mogelijkheden werden hem voorgehouden....

Voor alles was echter zijn eindoplossing: een overheersching, een opdringing van zijn wil — zoo noodig door suggestieve kracht.

Evenwel, na eenigen tijd deed die bewuste persoon zijn laatste examen en twijfelde er niet aan of het einde van zijn universiteitsstudie was bereikt.

Maar hij zakte...!

En zij die zijn groot zelfvertrouwen kenden, vroegen waarom hij de examinatoren niet had weten te overtuigen dat hij moest slagen....

Dit is een dwaas zelfvertrouwen dat zoo iemand belachelijk maakt en dan gewoonlijk opschepperij genoemd wordt.

In den harmonisch ontwikkelden mensch is echter zelfstandigheidsbesef maar óók afhankelijkheidsbesef.

Uit het zelfstandigheidsbesef komt de zelfkracht voort en uit het afhankelijkheidsbesef deemoed en eerbied voor God.

Toch blijft er, zooals boven reeds gezegd werd, tweërlei soort zelfvertrouwen waar te nemen.

De mensch die zich voelt deel van 't geheel en beseft dat *alle* kracht komt van den Schepper, weet ook dat *alle* zelfkracht komt van God.

De ontdekking daarvan kan zijn zelfkracht vergrooten doordat zijn *vertrouwen* gegrond is op de Goddelijke kracht die niet laat varen de werken Zijner handen.

Dit is 't onderscheid tusschen de zelfkracht van den geloovige die een zelfvertrouwen bezit en vasthoudt waarvan Godsvertrouwen de basis vormt en het zelfvertrouwen van den ongeloovige die op eigen kracht vertrouwt als éenige kracht, als eigen macht.

Gelukkig zijn zij er ook, de menschen die een zelfvertrouwen hebben dat zijn kracht vindt in Christus, de centrale Levenskracht die door de eeuwen heen een blijvende, steeds weer *vernieuwde* kracht is te midden van al 't vergankelijke der stoffelijke wereld met de verborgen doodende krachten. Dit zijn de krachtmenschen die iets eigenaardigs hebben. Het is niet alleen de Christelijke *cultuur* die hen beheerscht, maar vooral het persoonlijk contact met Christus dat hun zieleleven stempelt. Zij zijn niet berekenend maar spontaan. Zij zijn niet als een acteur die te voren zijn gezicht beziet om te weten of hij wel den juiststen indruk zal maken — zij spreken en handelen uit de spontaniteit van den christen.

Zóó is Toorop's „Godsvertrouwen”. In 't gezicht van dien Zeeuwschen boer ziet men kracht

en — zelfovergave, dááruit ontspringt zijn kracht, zijn eenvoud, zijn eerbied, zijn levensdurf — zijn stervensmóéd en stervenstróóst. Het is één, die 't zondige zelf wil loslaten *om Gods wil* en vasthouden aan het nieuwe zelf *om Gods wil*, een verkiezing en vastmaken van *Gods* doel in 't eigen leven.

Willem de Mérode zegt in „De Overgave”:

Ik kan Uw wil niet meer weerstreven.

Ik kan Uw wil niet meer weerstaan.

Ik moet mij aan U overgeven

Want Gij zijt nergens meer te ontgaan.

Het moet komen tot levensoffer, tot overgave aan de *Goddelijke* kracht die in ons wil wonen en werken. En het is zoo héél zuiver wanneer deze dichter spreekt van „*weerstreven*” en „*weerstand*”. De wereldsche zelfhandhaving *schijnt* een eerste levenswet en moet overwonnen, te niet gedaan worden naar den eisch van Gods woord, wil het komen tot een „Christus leeft in mij”.

Voor hen die een te kort aan zelfvertrouwen in zich hebben is het ervaren van de overwinende Goddelijke kracht het steunpunt waardoor Zijn kracht in zwakheid wordt volbracht.

Wie te veel vertrouwt op *eigen* kracht zal eenmaal tot de ontdekking komen dat alle aard-sche kracht verbroken wordt en zóó tot een afhankelijkheidsbesef dat deemoed en eerbied voor God *eischt*. Oppervlakkig gezien lijkt vertrouwen op het eigen ik niet zoo onmogelijk .... vooral waar lichaamskracht of intellect ontwikkeld is.

Maar zelfs Goethe, die toch tot een diepere zelfkennis gekomen was, sprak van duistere diepten in de menschelijke ziel .... van het kwade opkomend uit het onderbewustzijn .... en daar vervaagde alle vertrouwen op het ingeboren innerlijk. Het vertrouwen op de vernieuwende Goddelijke kracht maakt alles anders, maar ook is 't een waarschuwing om die opbouwende zelfkracht te gebruiken zooals ons geweten 't ons voorschrijft.

't Kan anders o zoo gauw komen tot een misbruiken van de zelfkracht die ontvonkte uit Gods kracht. Dat dit geen denkbeeldig gevaar is zien we al aan Kaïn die zijn lichaamskracht misbruikte toen hij Abel doodde. En aan Mozes die op de rots sloeg .... aan Saul die zijn koningsschap misbruikte en wiens leven een tragedie werd omdat hij de *gehoorzaamheid* aan God vergat.

Telkens en telkens herhaalden zich die tragediën in de geschiedenis der menschheid want elk tijdperk bracht misbruik van krachten.

In Bernard Shaw's „Mensch en Opper-mensch” zegt de duivel: „ik heb al de wonderbaarlijke uitvindingen van den mensch bekeken. En ik

---

---

verzeker je dat waar het de kunst van het leven betreft, de mensch niets uitvond, maar dat hij de Natuur overtreft in de kunst van dooden; met behulp van de scheikunde en werktuigkunde al de vroegere slachting van pest, hongersnood en pestilentie te weeg brengt. In de kunst des vredes is de mensch een knoeier. Ik heb z'n katoenfabrieken en dergelijke gezien met machines die 'n hongerige hond kon uitgevonden hebben als ie geld inplaats van voedsel noodig had gehad. Er ligt niets onder de nijverheidswerktuigkunde van den mensch als zijn begeerigheid en zijn sloomheid; zijn hart is in zijn wapenen.... Die wonderbaarlijke levenskracht waar je op bluft is 'n kracht des Doods; de mensch meet z'n kracht aan z'n vermogen tot vernielen".

Zoo laat Shaw den Duivel spreken in zijn gebied, over wat hij zag onder de menschen...

En 't is niet te loochenen dat er éenerzijds een kern van waarheid in zijn woorden ligt.... Als we slechts denken aan den laatsten oorlog met z'n gifgassen, mijnevelden en torpedo's.... allen uitvindingen ter vernieling! En al werden de wapens neergelegd, de geestelijke strijd der volkeren werd er niet minder om. Dit weerspiegelt zich ook in ons volksbestaan, in staatspartijen en kerkelijk leven.

Allerwege is een misbruiken van gedachtenkracht en dadenkracht waar te nemen en het is vaak moeilijk te gelooven dat ondanks dit alles het *betere* er uit móét voortkomen, er uit zàl opbloeien. Want dit is de groote lijn die door alle gebeuren heen loopt: de opgang die komt door den ondergang van 't verkeerde.

Dat zien we in 't wereldgebeuren, in 't staatsleven en ervaren het in 't zieleleven.

Zóó was ook 't leven van Jezus: Zijn ondergang was een opgang voor de menschheid want Zijn ondergang was geen ondergang door de zonde maar een gehoorzaamheid aan God, tot in den dood en daardoor een overwinnende Levenskracht! Jezus weerstond elke verzoeking en toonde een zelfkracht te bezitten die het gróóteste lijden en de grootste verlatenheid kon aanvaarden en doorstaan — ofschoon het Hem niet aan macht ontbrak daaraan te ontkomen.

Het zelfvertrouwen, de zelfhandhaving van Jezus vloeide voort uit zijn volkomen zelfovergave aan het „Uw wil geschiede".

In Gethsémané was zijn zielestrijd zeer groot. In het oogenblik van Jezus' ziele-donkerheid werd het duister op aarde.... Maar Jezus overwon door Zijn zelfkracht en liefde die één was met den Vader en Zijn Liefde voor de menschen.

Die Liefde was de immer-bewegende drijfkracht van Zijn Goddelijke Zelfkracht en dáárop was zijn vertrouwen gebaseerd, daaruit leefde, daaruit

groeide het. En doordat Jezus dien strijd gestreden heeft kan ook in ons een zelfvertrouwen komen dat ontspringt en leeft uit Zijn kracht, uit Zijn Liefde die de zonden wegneemt en het leven vernieuwen wil.

In de boeken van Selma Lagerlöf komen veel menschen voor die, vaak onbewust, een groote opheffende invloed uitoefenen op 't zieleleven van hun naasten.

Zou dat niet komen omdat er in hen veel liefde is?

Want zonder liefde wordt wellicht geestkracht ontwikkeld die wetenschappelijke waarden bereikt, maar de liefde ontwikkelt een zielekracht die anderen dient, die voert tot het offer, dat door de vereeniging van kracht en teerheid een opheffing van het zieleleven bewerkt en daardoor een bepaalde atmosfeer uitstraalt op de omgeving.

Het gelóóf in Jezus Liefde kan in ons werken een kracht om het leven aan te durven, een moed om te strijden tegen het kwade, een kracht om te handelen en óók om te lijden en te wachten als en zoolang God het wil.

Dàn is ons zelfvertrouwen een levenskracht, gegrond op een Goddelijke kracht die nooit verandert of verdwijnt — een kracht die de tijdelijkheid met de Eeuwigheid verbindt.

JO BRANS.

'T SCHOOIERTJE.

Och, 't was maar een schooiertje
kleppend op zijn klompjes,
och, 't was maar zoo'n bedelkind
in wat vuile lompjes.

Even liep hij langs me heen
'k zag z'n donker kopje
zachtjes neuriënd klepte hij
naar het kleine slopje.

'k Zag z'n blauwe kijkertjes
'k zag z'n oogjes smèeken! —
'k hoorde zachtjes: „dag juffrouw",
'k heb nog lang gekeken. —

JO SPIERENBURG.
